

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2004-2005

27 juni 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over Frans in de eerste graad van het secundair onderwijs

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het ICT-beleid in het onderwijs

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over preventie van drugs en roken op school

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de studieduurverlenging in de exacte en de biomedische wetenschappen

Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de te nemen maatregelen om het aantal studenten scheepswerktuigkunde aan de Hogere Zeevaartschool terug op peil te brengen

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Van Baelen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de bekrachtiging van de reglementen voor de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO)

Vraag om uitleg van de heer Werner Marginet tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de uitbreiding van groepen die in aanmerking komen voor studiebeurzen

Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het studeren met een functiebeperking aan een hogeschool of universiteit

Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie

Maandag 27 juni 2005

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.11 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over Frans in de eerste graad van het secundair onderwijs

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Vanderpoorten tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over Frans in de eerste graad van het secundair onderwijs.

Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag betreft de kloof tussen het basis- en het secundair onderwijs inzake het onderwijs van het Frans. Daarvan is sprake in het tijdschrift Klasse en in de Onderwijspiegel – het jaarverslag van de Onderwijsinspectie – van het schooljaar 2003-2004.

Blijkbaar beginnen de leerlingen in de eerste graad van het secundair onderwijs te vaak van nul. De leerlijn wordt dus onderbroken. Uit de Onderwijspiegel blijkt bovendien ten overvloede dat ook de pedagogische aanpak tussen beide niveaus verschillend is. Er zou te weinig aandacht zijn voor communicatie, zeker in het secundair onderwijs, en de overdracht van de leerstof zou te theoretisch zijn. Deze problematische aansluiting zou een negatieve attitude van de leerlingen tegenover het Frans in de hand werken.

De laatste jaren heeft het taalonderwijs in Vlaanderen nogal wat aandacht gekregen. Naar aanleiding van het afronden van een aantal studies werden er vorige week hierover nog actuele vragen gesteld. In een steeds meer eenwordend Europa is het essentieel dat er veel aandacht wordt besteed aan talenkennis.

Het nieuwe decreet dat meer mogelijkheden biedt om vreemde talen te onderrichten in het basisonderwijs, is pas één jaar van kracht. De eerste reacties daarop leken positief maar het is nog wat te vroeg om er definitieve conclusies uit te trekken. De inwerkingtreding van het decreet kan leiden tot een groter verschil tussen de basisscholen. Het grote niveauverschil tussen de leerlingen is nu net een van de redenen waarom de leerkrachten in het secundair onderwijs opnieuw van nul beginnen. Daarmee moet in de toekomst rekening worden gehouden.

Het onderwerp van vorige week was niet de kloof tussen basis- en secundair onderwijs maar wel het project dat in Poperinge werd voorgesteld in het kader van het immersieonderwijs, maar dat niet werd goedgekeurd. Mijnheer de minister, u hebt terecht verwezen naar de moeilijkheden met de taalwetgeving. In de Franse Gemeenschap bestaat echter wel een decreet terzake dat dateert uit 1998. Heel wat scholen uit de Franse Gemeenschap hebben het immersieonderwijs dan ook ingevoerd. Waarom kan dat in het Franstalige onderwijs wel?

Inzake de meertaligheid blijven er interessante opties, maar ook onduidelijkheden. De volgende maanden moet daaraan extra aandacht worden besteed. Men er al te gemakkelijk van uit dat wij op het vlak van taalonderricht voorlopers zouden zijn. Dat bleek ook uit de vraag van vorige week van de heer Demesmaeker. Wij zijn zeker voorlo-

Vanderpoorten

pers geweest, maar ik ben er niet zeker van dat we dat ook zullen blijven.

Mijnheer de minister, welke maatregelen zult u nemen om een intensiever overleg tussen beide onderwijsniveaus mogelijk te maken? Hoe zult u ervoor zorgen dat er, specifiek voor het onder-richt van het Frans, inzake de leerlijn en inzake de pedagogische aanpak, een betere aansluiting wordt gerealiseerd tussen het basis- en het secundair onderwijs? Ook de lerarenopleiding en de nascholing kunnen daarin een belangrijke rol spelen.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Vanderpoorten.

Mijnheer de minister, u herinnert zich misschien dat ik reeds een vraag over dit onderwerp heb gesteld. Het ging in eerste instantie over taalinitiatie in het kleuteronderwijs, en daarbij aansluitend over de verplichting om in de derde graad van het basisonderwijs Frans te onderwijzen.

Vroeger was men vooral in het secundair onderwijs geneigd om telkens van nul te herbeginnen zodat alle leerlingen op hetzelfde niveau konden starten. Dat leidde tot frustraties, zowel bij de leerlingen met als bij de leerlingen zonder voorkennis. Voor de laatste groep ging het dan zo snel, dat ze niet helemaal mee waren.

Stilaan zou het van nul herbeginnen van de baan moeten zijn, omdat iedereen toch wel een zekere kennis van het Frans heeft meegekregen in het basisonderwijs. Het is zeer belangrijk dat de lijn tussen het basis- en het secundair onderwijs wordt doorgetrokken.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, de problematiek van de aansluiting tussen het lager en het secundair onderwijs inzake het vak Frans werd inderdaad uitvoerig behandeld in de Onderwijsspiegel van het schooljaar 2003-2004. Uit dat onderzoek blijkt dat de aansluitingsproblemen tussen de twee

onderwijsniveaus voor het Frans zich situeren op drie vlakken: de vakdoelstellingen, de vakdidactiek en de communicatie.

De inspectie stelt vast dat zowel in het lager als in het secundair onderwijs de onderwijspraktijk van het Frans niet aansluit bij de eindtermen en dat de didactiek traditioneel gericht is op kennis in plaats van op communicatieve vaardigheden. Persoonlijk ben ik van mening dat we de juiste balans moeten vinden tussen taalbeschouwing en taalvaardigheidsonderwijs. Tijdens de plenaire vergadering van woensdag 22 juni 2005 hebben we het daarover trouwens al gehad.

De eindtermen Frans voor de derde graad van het lager onderwijs bestaan al geruime tijd, maar gelden slechts vanaf dit schooljaar als een wettelijk minimum omdat het Frans voordien geen verplicht vak was in het lager onderwijs. In de praktijk boden de meeste lagere scholen het vak echter al aan. Op dit vlak zal ongetwijfeld vooruitgang worden geboekt. Ik ben ervan overtuigd dat alle ondersteunende diensten daartoe zullen samenwerken.

In het secundair onderwijs zijn de eindtermen Frans al lang van kracht. De eindtermen van de twee niveaus sluiten op elkaar aan en zorgen voor continuïteit. De praktijk is echter anders dan het theoretische plaatje. Daarover moet worden gediscussieerd tijdens de geregelde besprekingen tussen de onderwijsinspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten. Voor Nederlands zijn de respectieve leerplannen in sommige koepels gemaakt in aanwezigheid van ten minste één waarnemer van het andere onderwijsniveau. Dat lijkt me een minimale voorwaarde voor het realiseren van de aansluiting.

Veel leraren uit het lager onderwijs voelen zich ook helemaal niet in hun sas bij het geven van lessen Frans. Lerarenopleiders en nascholers hebben hier een rol te spelen. Uit het inspectieverslag blijkt dat heel wat leerkrachten uit het secundair onderwijs de eindtermen van het lager onderwijs niet kennen en omgekeerd, dat de meeste leraren Frans in het secundair onderwijs niet weten hoe de lessen in het lager onderwijs worden aangepakt. Niveauoverschrijdend onderwijs blijkt vrij zeldzaam te zijn, en de leerkrachten van het eerste jaar secundair onderwijs blijken nauwelijks of slechts in geringe mate te beschikken over de

Vandenbroucke

noodzakelijke informatie over het prestatieniveau van de leerlingen in het lager onderwijs.

Er zijn dus redenen genoeg om regionaal of lokaal te gaan samenzitten. Dat kan worden georganiseerd door begeleidingsdiensten en scholengemeenschappen. Daaruit kunnen ook interessante netwerken groeien.

Het is duidelijk dat we niet beschikken over alle middelen om de gelijkgerichtheid te realiseren. We kunnen wel goede afspraken maken. Voor de kwalitatieve invulling van de tussenliggende ruimte rekenen we op de verantwoordelijkheid van leerplanmakers, scholen, lerarenbegeleiders en nascholers.

Zoals ik bij vorige antwoorden al heb gezegd, zal ik op 6 juli het protocol met de vertegenwoordigers van de moderne vreemde talen ondertekenen. Op dat moment kunnen we vragen dat er werk wordt gemaakt van dit gebrek aan continuïteit over de niveaus heen. Het is in ieder geval een deelthema van de studiedag die op 26 september van dit jaar in het Consciencegebouw wordt gehouden naar aanleiding van de Europese Dag van het Talenonderwijs.

Mevrouw Vanderpoorten, u hebt terechte vragen gesteld. Ik hoop u dat ik u ervan overtuigd heb dat we ze ter harte nemen.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het debat gaat natuurlijk over veel meer. U hebt vroeger al gezegd dat het decreet in de loop van de volgende schooljaren zal worden geëvalueerd. Nu is het nog iets te vroeg om al conclusies te trekken.

In het inspectieverslag valt ook op dat de manier van lesgeven vaak te frontaal en te theoretisch is. Er is weinig communicatie. Dat heeft te maken met de lerarenopleiding, maar ook met de onzekerheid van de lesgevers. Dat geldt zeker voor het basisonderwijs.

Mijnheer de minister, u zegt dat er regelmatig overleg zal worden gepleegd tussen de inspectie

en de pedagogische begeleidingsdiensten om een en ander in betere banen te leiden. Het is mogelijk dat ook de pijler lerarenopleiding daarbij moet worden betrokken. Dat is het begin van alles. De leerkrachten die al in het beroepsleven staan, moeten deze vaardigheid op een andere manier verwerven. De lerarenopleiding zou erg veel aandacht moeten besteden aan dit fenomeen.

Ik merk dat scholen vrij star omgaan met het inzetten van leerkrachten. Leerkrachten die goed zijn in iets, worden niet altijd op hun waarde ingezet. Ze blijven verbonden aan hun klas. De scholen beslissen daar natuurlijk autonoom over. Kan er niet op de een of andere manier worden gezorgd voor een stimulans of een sensibilisering?

Mijnheer de minister, ik besef ook wel dat deze suggesties niet voor alles een oplossing bieden. Ze bieden wel mogelijkheden voor die mensen die onvoldoende inspiratie hebben om zelf oplossingen te vinden.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Vanderpoorten, ik ben inderdaad niet erg grondig ingegaan op het aspect lerarenopleiding. Natuurlijk verwijzen we daar naar in deze discussie. Ik denk nog na over de wijze waarop we de zaak zullen aanpakken.

Als we aannemen dat we een eenduidige conclusie kunnen trekken uit de evaluatie van de praktijk, kunnen we voor de lerarenopleiding op zijn minst op twee manieren werken. Ik schets het nu als een tegengestelde met twee uitersten. Ofwel vinden we dat de basiscompetenties in de lerarenopleiding op dit punt moeten worden aangepast. Ofwel pakken we het minder dwingend aan en proberen we de lerarenopleiding hiervoor te sensibiliseren. Wat we zullen verkiezen, laat ik afhangen van de verdere inhoudelijke evaluatie. U hebt gelijk dat dit de sleutel is, zoals u ongetwijfeld ook gelijk hebt met betrekking tot het inzetten van leerkrachten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het ICT-beleid in het onderwijs

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Vanderpoorten tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het ICT-beleid in het onderwijs.

Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag gaat over het ICT-beleid. Ook daaraan heeft de inspectie aandacht besteed in haar Onderwijs Spiegel. Ook hier valt de breuk op tussen basis- en secundair onderwijs, maar daarover gaat mijn vraag niet. Ik wil het hebben over de discussies van de voorbije jaren over open software.

Inzake ICT heeft het onderwijs een hele evolutie meegemaakt. Op minder dan tien jaar tijd is heel veel gebeurd in alle scholen. Dat heeft enorme pedagogische en financiële inspanningen gevraagd, zowel van de scholen als van de overheid. Tegelijkertijd zijn er in de klaspraktijk nog talrijke drempels inzake het gebruik van ICT. Er zijn weinig drempels voor leerkrachten die er zelf goed mee overweg kunnen en er interesse voor hebben, maar veel voor de leerkrachten bij wie dat niet het geval is.

In uw beleidsnota staat dat u voor het softwarebeleid zal zoeken naar kwaliteitsvolle en betaalbare ICT-oplossingen zoals open source software. Tijdens de vorige regeerperiode werd een werkgroep opgericht om een SWOT-analyse te maken van open source voor het onderwijs in Vlaanderen. Deze adviesgroep heeft onlangs een nota afgeleverd waarin staat dat vrije software meer kost en geen garanties oplevert inzake dienstverlening. Er blijken nogal wat knelpunten te zijn. De overgrote meerderheid van de projecten inzake vrije software haalt blijkbaar nooit de kritische drempel aan geïnteresseerde gebruikers om een hefboomwerking te realiseren. In de praktijk gebeurt het vaak dat dergelijke projecten niet verder worden ontwikkeld.

Bovendien staat in de adviesnota dat er op dit ogenblik nog weinig educatief materiaal aanwezig is in open source; Freeware scoort op dat vlak beter. Zowel de beleidsnota als de adviesnota van de werkgroep leggen de sleutelrol bij de ICT-coördinatoren. Ten slotte staat in de beleidsnota dat het profiel van de ICT-coördinator zal worden herbekeken in de nabije toekomst. De heer Gatz heeft u daarover trouwens ook een vraag gesteld, waarop u hebt geantwoord dat er in de toekomst meer aandacht zal worden besteed aan de pedagogische component.

Mijnheer de minister, zal het promoten van vrije software er niet toe leiden dat de klemtoon inzake ICT-coördinatie nog sterker op de technische component komt te liggen? Het ontwikkelen van lesmateriaal en het identificeren van instrumentele ICT-vaardigheden door de pedagogische ICT-coördinator worden aangeduid als kernelementen in het eerder genoemde advies. Zal dit positieve gevolgen hebben voor de verdere financiële en personele ondersteuning van de ICT-coördinatie die zich nog altijd in een beginfase bevindt? Er wordt erg veel materiaal aangemaakt en uitgewisseld door leerkrachten via kanalen als KlasCement, maar het aandeel van de vrije software hierin blijft minimaal. Wijst dit er niet op dat er voor de leerkrachten te veel nadelen verbonden zijn aan open source om er effectief gebruik van te maken? Waarom zouden leerkrachten in de toekomst wel bereid zijn om open source te gebruiken en hierdoor ook iedere intellectuele eigendom te miskennen?

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mijnheer de minister, wordt er in deze nota ook advies gegeven over het gebruik van Mac naast IBM? Hoe ziet u de combinatie van het pedagogische en technische onderdeel van de ICT-coördinatie? Het zijn twee verschillende taken die vaak door dezelfde persoon worden uitgevoerd. Zijn er verschillende visies? Krijgt het één voorrang op het ander?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Martens, ik moet u het antwoord schuldig blijven over het gebruik van Mac naast IBM. Ik heb het advies lang geleden gelezen

Vandenbroucke

en als ik het me goed herinner, stond er daarover niets in. Ik laat het in elk geval navragen.

Mevrouw Vanderpoorten verwijst naar het advies over vrije software in het onderwijs. Het klopt dat ik heb beslist om vrije software beter bekend te maken in het onderwijs. Daartoe starten binnenkort enkele concrete acties. Zo zal er een publicatie worden verspreid onder leerkrachten en ICT-coördinatoren, is er een leermiddelendatabank ontwikkeld voor vrije software en vindt er hierover op 21 oktober een congres plaats.

Het is niet mijn taak om een pleidooi te houden voor vrije software. Ik wil alleen de scholen informeren, vanuit de zorg voor het algemeen belang.

Vooraleer ik inga op de vragen wil ik twee zaken duidelijk stellen. Ten eerste, ik heb de vaste bedoeling om een profiel van de ICT-coördinatoren op te stellen waarbij er een evenwichtiger verdeling is tussen pedagogische en technische taken. Momenteel vullen de ICT-coördinatoren hun opdracht hoofdzakelijk in met technische activiteiten. De keuze van software blijft een zaak van de school en de leerkracht. Ten tweede, de keuze voor vrije of commerciële software vereist een zorgvuldig afwegingsproces waarbij de evaluatie van het beschikbare aanbod, het bekijken van voor- en nadelen en vooral het afstemmen op de concrete noden van de school doorslaggevend zijn. Ik wil de scholen niets opleggen. Wel ben ik van mening dat het de moeite waard is alternatieven voor commerciële software te onderzoeken. Het bestaan van vrije software is onvoldoende bekend. Dat is de voornaamste reden van de sensibiliseringscampagne die momenteel wordt voorbereid.

Mevrouw Vanderpoorten vraagt zich af of vrije software niet duurder zal zijn, of vrije software voldoende garanties biedt inzake creatie, installatie, onderhoud en integratie, of vrije software een noodzakelijke kritische drempel van geïnteresseerde gebruikers zal halen en of er wel voldoende educatief materiaal in open source aanwezig is. De vragen zijn niet onterecht, en nodigen uit tot voorzichtigheid. De overheidscommunicatie hierover mag nooit alleen de pluspunten noemen en de minpunten verzwijgen.

Zal het promoten van vrije software er niet toe leiden dat de klemtoon van de ICT-coördina-

tie de facto nog meer op de technische aspecten komt te liggen? De voorbije jaren stelden we vast dat de invulling van de taak van de ICT-coördinator in het secundair onderwijs eerder technisch dan pedagogisch-didactisch was. Wellicht heeft dat ten dele te maken met de grote complexiteit van de informatica en met de netwerking. In het basisonderwijs is men resoluter pedagogisch-didactisch te werk gegaan, al heeft men ook daar belangrijke technische noden. Onderwijsdecreet XV maakt het mogelijk dat basis- en secundaire scholen binnen een niveauoverstijgend platform nauwer samenwerken rond ICT, zodat technische en pedagogische taken verdeeld kunnen worden of samen kunnen worden aangepakt.

Het gebruik van vrije software kan veeleer leiden tot een verlichting van de technische taken. De modulaire aanpak van vrije softwarecreatie leidt immers tot beter onderhoudbare systemen, een grotere flexibiliteit in het maken van specifieke configuraties, een beter beheersbare beveiliging en minder verstrekkende gevolgen bij veiligheidslekken. Vermits de software vrij beschikbaar is, kan ze zonder licentie worden aangeschaft en geüpgraded. Dit leidt tot een vermindering van de administratieve lasten voor de ICT-coördinator. Zonder te willen vervallen in een eenzijdig positief pleidooi, wil ik aanstippen dat de verdedigers van vrije software nog andere voordelen onderstrepen. Een ervan is de kostenbesparing. Vrije software is weliswaar niet per definitie gratis. De term 'vrij' moet veeleer in dezelfde context gezien worden als die van de term 'vrije meningsuiting'. Het vrije verwijst naar de mogelijkheid de software aan te passen en te herverdelen. Toch is veel vrije software ook effectief gratis beschikbaar. Scholen kunnen dankzij gratis vrije software kosten besparen. Vrije software is steeds gratis in gebruik – maar niet steeds gratis bij de aanschaf.

Het is zeker onjuist te stellen dat vrije software duurder zou zijn. Britse onderzoekers van de British Educational Communication Technologies Agency hebben gedurende drie jaar een aantal scholen gevolgd. Ze concluderen dat de totale kost voor aanschaf en onderhoud van software en voor vorming lager ligt bij vrije software dan bij commerciële. Een ander specifiek kenmerk van vrije software is dat de licentiekosten wegvalLEN. In het geval van commerciële software betaalt men voor het programma, maar ook voor een licentie. Het gebruik van vrije software biedt als

Vandenbroucke

bijkomend voordeel dat scholen geen gebruikslicenties meer moeten aankopen. Een vrij softwareprogramma kan en mag – perfect legaal – zoveel gekopieerd worden als nodig en mag op alle pc's worden geïnstalleerd.

Aan de opmerkingen die u in uw inleiding al maakte, wil ik nog toevoegen dat de beschikbaarheid van handleidingen in het Nederlands een erg belangrijk punt is. Dat heeft onder meer te maken met de kritische drempel of de voldoende grote schaal waarover u het had.

Mevrouw Vanderpoorten vroeg ook of de acties inzake vrije software een positieve invloed hebben op de financiële en personele ondersteuning van de ICT-coördinatie die zich tot nog toe in een beginfase bevond. Het spreekt voor zich dat een wijziging van de software een impact zal hebben op de taken van de ICT-coördinator. Vermoedelijk zal dat leiden tot een grotere aandacht voor het pedagogische aspect. Maar omwille van de reeds genoemde redenen – onder meer een verbetering van de stabiliteit en van de veiligheid en een vermindering van de administratieve lasten – verwacht ik op de langere termijn een vermindering van de taakbelasting. Ook hier speelt de aanwezigheid van beschikbare Nederlandstalige handleidingen een grote rol.

Ook volgend schooljaar blijft het systeem van de ICT-coördinatie bestaan. De middelen blijven 'gekleurd' maar verhogen niet substantieel. De beschikbaarheid van voldoende middelen is uiteraard belangrijk. Vele scholen zijn inzake ICT goed uitgerust. De beslissing die in de vorige regeerperiode is genomen om financiële middelen voor materiaal – voor het PC/KD-programma – om te zetten in middelen voor personeel – in punten voor ICT-coördinatoren – zal pas echt worden gevoeld als de apparatuur in de scholen aan vervanging toe is.

Het is mogelijk dat dit de eerstvolgende jaren op ons af zal komen. Begrotingsmatig kunnen we alleen een strak beleid voeren. De voortzetting van het Tivoli-traject en een eventuele verhoging van de werkingsmiddelen voor sommige studiegebieden in het TSO en het BSO bieden in vele scholen evenwel wat bijkomende ruimte.

De leerkrachten die hun zelfgemaakte software of andere open leermiddelen, zoals lesplannen, oefeningen, toetsen of andere teksten, via KlasCement uitwisselen, houden er de facto de in de wereld van de vrije software geldende mentaliteit op na. Die mentaliteit impliceert het delen van kennis, het uitwisselen van ervaringen en het aanpassen, verbeteren en verspreiden van bestaande ideeën. Aangezien deze waarden bij uitstek in het onderwijs passen, wil ik ze zo veel mogelijk stimuleren. Ik wil de leerkrachten aanmoedigen om zelf leermiddelen te ontwikkelen en om deze middelen via de educatieve portaalsite beschikbaar te stellen. Om die reden heb ik de samenwerking met KlasCement als een apart project in mijn beleidsnota opgenomen.

Het is een complete misvatting dat bij een dergelijke uitwisseling van elk intellectueel eigendomsrecht moet worden afgezien. De intellectuele eigendom van vrije software en van commerciële software wordt op precies dezelfde manier beschermd. Al deze software valt immers onder de bepalingen van het auteursrecht. Het delen van kennis en van expertise verloopt niet zonder de nodige afspraken. In dit geval bestaan die afspraken uit softwarelicenties. De vrije softwarelicenties en hun alternatieven voor andere vormen van kennisproductie, zoals de Creative Commons-licentie voor teksten en muziek, leveren een juridisch kader. Het is hierbij steeds de bedoeling een optimaal evenwicht te bereiken tussen de persoonlijke verrijking van elk individu dat aan de creatie van software heeft meegewerkt, en de hefboomwerking die in gang treedt wanneer iedereen de door hem ontwikkelde kennis vrij ter beschikking van de gemeenschap stelt. Een auteur die een leermiddel of een softwareprogramma vrij ter beschikking stelt, kan het gebruik, de verspreiding en de aanpassingen ervan regelen door middel van de door hem gekozen licentie.

Mijn conclusie is dat de keuze van software afhankelijk is van tal van factoren. Die keuze moet het resultaat zijn van een zorgvuldig afwegingsproces. Vrije software is slechts een van de mogelijke alternatieven. Het is belangrijk in dit verband gesprekken te voeren met de koepels die een sterk ICT-beleid hebben uitgebouwd.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik heb geen bijkomende vragen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over preventie van drugs en roken op school

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Vanderpoorten tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over preventie van drugs en roken op school.

Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mevrouw de voorzitter, de voorbije weken zijn in de pers artikelen verschenen over twee studies, een over drugsverslaving en een over tabaksgebruik. De conclusies van beide studies zijn grotendeels gelijklopend. Het druggebruik is gestabiliseerd, maar begint op steeds jongere leeftijd. De logische conclusie is natuurlijk dat jongeren veel eerder moeten worden voorgelicht en geïnformeerd. Jongeren moeten weerbaarder worden gemaakt. Ze moeten 'neen' leren zeggen tegen deze middelen.

Uiteraard ben ik ervan overtuigd dat niet alleen de scholen, maar ook de ouders, de welzijnssector en het verenigingsleven hierin een taak te vervullen hebben. De school is evenwel de enige plaats waar alle jongeren aanwezig moeten zijn en waar ze een groot gedeelte van hun opvoeding krijgen.

Iedereen weet ondertussen dat het aankweken van weerbaarheid belangrijker is dan het doorgeven van informatie. Voor onze leerkrachten is in dit verband een belangrijke taak weggelegd. Ze moeten geen les geven over drugs of over tabak, ze moeten de jongeren leren omgaan met bepaalde middelen en met elkaar. De lerarenopleidingen hebben in dit verband een belangrijke opdracht. Hetzelfde geldt voor de welzijnssector, die op dit vlak over heel wat specialisten beschikt. We moeten onze leerkrachten niet over allerlei produc-

ten inlichten. We moeten er de specialisten uit de welzijnssector nauwer bij betrekken. Zij kunnen immers een taak vervullen ten aanzien van de leerkrachten en van de leerlingen. Ik heb de minister van Welzijn vorige week dan ook gevraagd om de rol van de welzijnssector op dit terrein te duiden.

Mijnheer de minister, hoe verloopt de samenwerking met het beleidsdomein Welzijn op dit vlak momenteel? Op welke wijze probeert u de scholen te stimuleren om een deskundig drugs- en tabakspreventiebeleid uit te werken? Ik denk hierbij niet alleen aan de basisscholen en aan de eerste graad van het secundair onderwijs: ook nadien moet er een preventiebeleid worden gevoerd, hoewel het dan een ander karakter krijgt. Hoe probeert u aandacht te schenken aan drugspreventie in het hoger onderwijs?

Hoe wilt u een stimulans geven aan de bestaande interessante samenwerkingsverbanden tussen scholen en lokale diensten, zoals gemeentelijke preventiediensten.

Ik heb de minister al eens horen verwijzen naar een protocol dat hij met de minister van Welzijn en met de minister van Jeugd zou afsluiten. Werd er al iets concreets op papier gezet, of is dat voor de toekomst?

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mijnheer de minister, is het nodig en zinvol ook de ouders te betrekken bij deze samenwerking? Welke mogelijkheden krijgen de hogescholen om een strenger beleid te voeren tegenover hun meerderjarige studenten? Moet er binnen de lerarenopleiding geen onderdeel worden ingebouwd waarin toekomstige leerkrachten leren omgaan met deze problematiek? Moet er geen nascholing worden gepland voor leerkrachten die nu al in het onderwijs staan?

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil niet nodeloos polemiseren en ook geen politiek spelletje spelen, maar een coherent overheidsbeleid, zowel op federaal als op deelstaatniveau, moet de basis vormen voor de aanpak van deze problematiek.

Ik neem aan dat de interministeriële conferentie in verband met het drugsbeleid nog altijd samen-

Berx

komt. Een drugsbeleid kan maar gevoerd worden als er oog is voor preventie en hulpverlening, maar ook voor handhaving.

Mijnheer de minister, in de vorige regeerperiode werden er stappen gezet naar de legalisering van softdrugs. Ik vraag me af of we wel erg consequent bezig zijn. Nu voeren we de discussie over weerbaar worden en nee zeggen. Tegelijkertijd wordt echter het signaal gegeven dat er niet wordt opgetreden, worden drugs gedeeltelijk gelegaliseerd en worden er geen PV's opgemaakt, waardoor de zaak veel minder goed kan worden opgevolgd. We moeten het drugsbeleid op een consequente manier bekijken, en dat impliceert ook een federaal onderdeel.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik wil vooral ook de nadruk leggen op een aspect dat niet zo duidelijk aan bod is gekomen in de vraag van mevrouw Vanderpoorten, namelijk het medicatiegebruik van jonge mensen, die daarin oplossingen zoeken die er niet te vinden zijn.

De bestaande netoverschrijdende platforms die door de overheid worden gestimuleerd, en waar de verschillende scholen kunnen bij aansluiten, hebben een grote expertise opgebouwd, die kan worden gebruikt in de scholen waar dergelijke problemen zich voordoen.

Deze twee punten wil ik graag meegenomen zien in het hele debat.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Berx, u verruimt het debat tot het federale domein, maar ik wil het houden bij onze bevoegdheden. Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding maken daar duidelijk deel van uit. Naast de welzijnssector hebben ook scholen een belangrijke rol te spelen.

Vanuit Onderwijs en Vorming hebben we een specifieke verantwoordelijkheid. Onze instrumenten om het drugs- en tabakspreventiebeleid in de scholen te verankeren, zijn de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen voor sociale vaardigheden en gezondheidseducatie. Die omvatten op elk onder-

wijsniveau belangrijke competenties: het ontwikkelen van een correct zelfbeeld, het trainen van de weerbaarheid en het leren maken van de juiste keuzes. Ook bij de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon onderwijs wordt hieraan veel aandacht besteed. De eindtermen vormen immers de basis voor de aanpak van problemen zoals drugsmisbruik. Bovendien zijn er ook voor het secundair onderwijs eindtermen die zeer specifiek over drugs handelen.

Scholen moeten de jongeren kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes bijbrengen in die gezondheidsthematieken. Hoe en in welke mate scholen deze inhouden bij de leerlingen aanbieden, is hun vrijheid en verantwoordelijkheid. Niettemin moeten ze een aantoonbare inspanning leveren, en de onderwijsinspectie controleert dat.

Scholen beschikken ook over heel wat aantrekkelijke leermiddelen. Met de scholen wordt al verschillende jaren gewerkt aan een drugsbeleid op school. De Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) stimuleert sinds 1999 op velerlei manieren de dialoog tussen school en leerlingen en heeft sinds 2002 met de Vlaamse overheid een convenant, om een algemeen preventiebeleid ingang te doen vinden.

Ik heb in de plenaire vergadering al gezegd dat ik de VAD wil vragen in welke mate scholen een degelijk drugs- en tabakspreventiebeleid voeren, en of de VAD het nodig vindt om de druk op te voeren met specifieke acties.

Zowel de leerlingen als het schoolteam hebben nood aan een coherent beleid op school en aan de toelichting ervan in het schoolreglement. Zo weet iedereen hoe drugspreventie aangepakt wordt en hoe er wordt gesanctioneerd bij overschrijdend gedrag. Ik pleit voor regels en afspraken die niet blijven steken in juridische aspecten. De aandacht voor deze thematiek in de lessen past niet alleen binnen de eindtermen, maar beantwoordt ook aan een behoefte bij jongeren.

De nieuwe regelgeving die tabak op school verder bant, draagt bij tot het bevorderen van een rookvrije leefstijl. Ook de directieruimtes, de leraarslokalen en de vergaderruimtes worden rookvrij. Het KB van 19 januari 2005 betreffende de bescherming van de werknemers tegen tabaksrook moet op 1 januari 2006 overal uitgevoerd zijn. De ruim-

Vandenbroucke

tes waar leerlingen komen zouden al sinds 1990 rookvrij moeten zijn. De wetgeving zegt niets over open ruimtes zoals de speelplaats. Maar ook daar lijkt het me logisch dat directies het roken verbieden via het schoolreglement. Op veel plaatsen gebeurt dit trouwens al.

Op federaal, Vlaams en lokaal niveau zijn er talloze materialen en vormingsaanbieders. Ook Klasse publiceert regelmatig stukken in verband met roken en drugs. Gebruik maken van het gevarieerde aanbod hoeft geen geld te kosten.

Drugspreventie vormt alleszins een mogelijk actieterrein van de instellingen voor hoger onderwijs. Het decreet van 30 april 2004 betreffende de studiefinanciering en de studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs bepaalt namelijk dat preventieve medische diensten kunnen worden aangeboden. Ook de psychotherapeutische dienstverlening vormt een werkveld. Uit de jaarverslagen blijkt dat er niet overal een duidelijk gericht actief preventief beleid is. Wanneer studenten bij de psychosociale diensten aankloppen, beperken de onderwijsinstellingen zich vaak tot het doorverwijzen naar gespecialiseerde diensten. Er zijn echter ook instellingen die trendsetters zijn en die verandering lijken in te leiden.

Verwacht kan worden dat de tendens naar een meer actief en gericht beleid zich zal doorzetten, aangezien de studentenvoorzieningen op dit ogenblik bezig zijn met de opmaak van beleidsplannen en van beheersovereenkomsten met de overheid. In die beheersovereenkomsten en beleidsplannen zal aangegeven worden in welke werkvelden ze actief zullen zijn inzake sociale voorzieningen. De studentenvoorzieningen zullen de werkvelden 'preventieve medische diensten' en 'psychotherapeutische diensten' invullen naargelang de lokale situatie, aan de hand van een behoefteonderzoek. Mocht daaruit blijken dat er meer aandacht moet worden besteed aan drugspreventie, dan zullen de instellingen actie ondernemen.

Netwerking en samenwerking met schoolexterne partners ligt voor de hand. Een samenwerking tussen scholen en diensten van steden en gemeenten biedt interessante mogelijkheden. Jongeren die met drugs experimenteren, kunnen problemen krijgen door het gebruik, maar ook omdat ze de

grenzen en de regels van school of samenleving overtreden. De school moet dus niet alleen aandacht besteden aan het uitwerken van sancties, maar ook aan het opstarten van een adequate begeleiding van de jongere. Follow-up en steun vanuit de school kunnen de jongeren houvast bieden. Hier is het CLB een belangrijke partner voor de school. Vroegtijdige detectie van problemen geeft meer kans op herstel van het functioneren en het welbevinden van de jongere. Ook de regionale en lokale preventiewerkers, zoals de reeds vernoemde LOGO's en de politiediensten, kunnen voor de scholen heel wat betekenen.

Het drugsbeleid op school moet zeker ook een interventiepijler hebben. Bij probleemgedrag moet er opgetreden worden. Dat optreden wordt pas effectief wanneer de rol van de school en van de buitenschoolse instanties goed wordt afgebakend en wanneer de doorverwijzingsregels duidelijk geformuleerd zijn. Het inschakelen van de politie voor probleemjongeren of voor heuse drugscontroles is dan weer niet vanzelfsprekend. Hiermee geeft de school immers een boodschap van wantrouwen aan haar leerlingen, wat indruist tegen de pedagogische aanpak, waarin dialoog en vertrouwen centraal staan. Waar gesprekken geen uitweg bieden, gemaakte afspraken niet worden nageleefd en de groep of de leerling nood hebben aan bescherming, zijn maatregelen en/of sancties op hun plaats. Ik denk daarbij aan het opstarten van een tuchtprocedure die tot uitsluiting of op z'n minst tot een schriftelijk begeleidingsplan leidt. Conform de wet moeten dealers aan de politie gesignaleerd worden.

Ziedaar, mevrouw de voorzitter, een kort overzicht van een zeer brede en belangrijke problematiek.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mijnheer de minister, het lijkt me evident dat korte metten wordt gemaakt met het rookgedrag op de speelplaats, al was het maar omwille van de voorbeeldfunctie, maar dat zal elke school wel oplossen op haar manier.

Ik denk dat er ook een belangrijke rol is weggelegd voor de CLB's, alhoewel ik ze zelf niet heb genoemd in mijn vraag. De stap naar de welzijnssector is wellicht iets te groot. Ik ben er niet van

Vanderpoorten

overtuigd dat de CLB's in dat verband voldoende knowhow hebben, ondanks hun multidisciplinaire samenstelling. Dat zal natuurlijk wel verschillen van plaats tot plaats. Door het stellen van het probleem zal die knowhow trouwens wel toenemen.

De samenwerking met de lokale overheden is belangrijk omdat die erg nabij zijn en meestal goede contacten onderhouden met de scholen, al kan ook dat sterk verschillen van gemeente tot gemeente. Voorts dank ik de minister voor zijn interesse voor dit onderwerp.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de studieduurverlenging in de exacte en de biomedische wetenschappen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Vanderpoorten tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de studieduurverlenging in de exacte en de biomedische wetenschappen.

Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, enkele weken geleden kwam het bericht dat de studieduur voor de opleiding exacte en biomedische wetenschappen in de toekomst het equivalent zal zijn van vijf jaar.

De VLD heeft weinig problemen met een beperkte verlenging van de studieduur. Er bestaat wel enige angst dat die verlenging in de toekomst meer lineair en algemeen zal worden. Mijn fractie, en naar ik meen ook mijn collega's-commissieleden, gaan ervan uit dat vooral de kwaliteit belangrijk is en niet de kwantiteit.

In de pers werd verwezen naar een globale visie over de masteropleidingen waarbij de verlenging

gekoppeld is aan een aantal voorwaarden. De tekst sprak niet alleen over het aantal doctoraten en de internationale erkenningsvoorwaarden, maar zegt ook: 'De instellingen moeten de nodige onderwijs- en onderzoekscapaciteit hebben om de verlengde opleidingen op een kwaliteitsvolle basis aan te bieden.' Dat wordt al wat verduidelijkt door de toegevoegde nota op het web: 'De structuur en omvang van de mastersopleidingen in het Vlaamse hoger onderwijs'.

Mijnheer de minister, aan welke criteria wordt er gedacht om de onderwijs- en onderzoekscapaciteit te meten? Is deze procedure ook van toepassing op de voorliggende dossiers exacte en biomedische wetenschappen? Wat is de vooropgestelde timing? Wat zijn de concrete gevolgen voor een instelling die niet voldoet aan de voorwaarden inzake onderwijs- en onderzoekscapaciteit? Zal dit leiden tot rationalisaties in het aanbod van masteropleidingen, tot al dan niet verplichte samenwerkingsverbanden tussen instellingen of tot nog andere maatregelen?

In De Standaard van 28 mei werd gesteld dat de studieduurverlenging de overheid niets kost. Dit lijkt me echter weinig waarschijnlijk, onder meer door een eventuele vraag vanuit andere opleidingen naar uitbreiding van deze maatregel. Waarom is er niet ook gedacht aan een beperkte verlenging, bijvoorbeeld tot 90 studiepunten, of zelfs aan een inkorting? Ik heb altijd horen zeggen dat dit voor bepaalde opleidingen aan de orde zou kunnen zijn. Is de goedkeuring van deze verlenging geen voorafname op het decreet inzake de lerarenopleidingen? Nu gaat men immers in de richting van twee mogelijkheden voor de academische lerarenopleiding, één naast en één binnen de masteropleiding.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb een vraag over de interpretatie. Er wordt gezegd dat de instellingen de nodige onderzoeks- en onderwijscapaciteiten moeten hebben. Wordt dat voor iedere instelling afzonderlijk bekeken? Is het denkbaar dat de ene instelling, die aan de criteria beantwoordt, een vijfjarige opleiding aanbiedt en de andere instelling, die niet aan de criteria beantwoordt, een vierjarige opleiding of helemaal geen?

Berx

In sommige gevallen rijst ook de vraag of het wel nodig is dat de BaMa-opleiding vijf jaar duurt. Het zou misschien niet netjes zijn voorbeelden aan te halen. De vraag is vooral of er ook een beweging in de omgekeerde richting mogelijk is.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, een van de belangrijke uitgangspunten in de principenota over de structuur en de omvang van de masteropleidingen is dat instellingen die de duur van een opleiding willen verlengen, over de noodzakelijke capaciteit en kritische massa moeten beschikken om de opleiding op een kwaliteitsvolle basis aan te bieden. Dit is dan ook de reden waarom aan een verlenging van de studieduur de voorwaarde wordt gekoppeld van een gezamenlijke capaciteitsplanning. Deze planning moet informatie verschaffen over de onderzoekscapaciteit in het vakgebied in kwestie, over de bestaande en toekomstige onderwijs- en onderzoeksinfrastructuur, over de internationale zwaartepuntvorming en over samenwerking met andere binnen- en buitenlandse universiteiten.

Mijn administratie bereidt momenteel een lijst voor van mogelijke criteria die deze onderwijs- en onderzoekscapaciteit moeten meten. Ik neem me ook voor om de koepels VLIR (Vlaamse Interuniversitaire Raad) en VLHORA (Vlaamse Hogescholenraad) hierover nog advies te vragen.

Enigszins vooruitlopend op de definitieve lijst, denk ik momenteel aan het volgende. Een eerste reeks van criteria betreft de onderzoekscapaciteit in termen van personeel: de voltijdse equivalenten ZAP (zelfstandig academisch personeel) en AAP (assisterend academisch personeel), het aantal postdoctoraten en doctorandi en de bronnen voor financiering van deze laatste en de verhouding tussen vaste en tijdelijke wetenschappelijke personeelsleden.

Een tweede reeks criteria onderzoekt de internationale positie van het vakgebied. Deze kan worden beoordeeld aan de hand van criteria zoals: het aantal 'visiting' professoren, het aantal Vlaamse personeelsleden met een leerstoel aan een buitenlandse universiteit, het lidmaatschap van interna-

tionale wetenschappelijke verenigingen, het aantal internationale wetenschappelijke en academische onderscheidingen, het lidmaatschap in de 'editorial board' van internationale wetenschappelijke tijdschriften en de samenwerkingsovereenkomsten met buitenlandse instellingen, met inbegrip van de uitwisselingsprogramma's van onderzoekers en docenten.

Daarenboven wordt overwogen om ook de volgende aspecten te bekijken: de beoordelingsrapporten – conform de decretale voorschriften – over de kwaliteit van het onderzoek in internationaal perspectief, de participatie in onderzoeksprogramma's op Vlaams, federaal en internationaal niveau, de ervaring met opleiding en begeleiding van beginnende onderzoekers, de duur van de voorbereiding van het doctoraat bij assistenten en bij bursalen, de differentiatie in het programma tussen de éénjarige en de tweejarige masteropleiding, de interactie tussen onderwijs en onderzoek en de aanwezige en geplande onderzoeksinfrastructuur. Zoals gezegd, worden deze criteria in de komende weken verder verfijnd en uitgewerkt.

De voorwaarde dat er een gezamenlijk capaciteitsplan wordt ingediend is inderdaad ook van toepassing op de omvormingsdossiers in de studiegebieden wetenschappen en biomedische wetenschappen. In haar beslissing van 27 mei 2005 maakte de Vlaamse Regering de omvorming naar masteropleidingen van 120 studiepunten in deze studiegebieden principieel mogelijk. Deze principiële goedkeuring werd gekoppeld aan de opschortende voorwaarde dat de instellingen vóór 1 januari 2006 een gezamenlijk capaciteitsplan zouden voorleggen. De Erkenningscommissie adviseert over deze capaciteitsplanning vóór 1 april 2006 en de Vlaamse Regering neemt een definitieve beslissing vóór 1 augustus 2006.

Als een instelling niet voldoet aan de vereisten qua onderwijs- en onderzoekscapaciteit, kan ze de voorgestelde tweejarige masteropleiding uiteraard niet organiseren. Ze kan wel de eenjarige masteropleiding blijven aanbieden, zoals vastgelegd in de lijst van bachelor- en masteropleidingen. Indien een instelling meent dat ze niet over de vereiste capaciteit beschikt, kan ze uiteraard een samenwerkingsverband aangaan met een andere universiteit om de tweejarige opleiding gezamenlijk aan te bieden. Ze kan ook beslissen om de aanvaarde

Vandenbroucke

eenjarige masteropleidingen niet langer aan te bieden. Hoewel een rationalisatie van het opleidingsaanbod geen expliciete doelstelling is van deze oefening, kan het opstellen van een gezamenlijk capaciteitsplan de universiteiten ertoe aanzetten om voor een aantal tweejarige masteropleidingen intensief te gaan samenwerken en zo het totale aantal opleidingen te beperken. Als dat de kwaliteit en de efficiënte inzet van mensen en middelen bevordert, dan kan ik daar vanzelfsprekend niet tegen zijn.

Dat werpt ook een licht op de bijkomende vragen van mevrouw Berx. Het gaat wel degelijk om een gezamenlijke capaciteitsplanning, maar de instellingen kunnen soms verschillende conclusies trekken. Ik ben er inderdaad van uitgegaan dat we daarmee een belangrijke druk uitoefenen tot rationalisatie in de goede zin van het woord. Ik kan natuurlijk niet vooruitlopen op het concrete resultaat en op de conclusies. De aanhoudende vraag van deze faculteiten om een langere masteropleiding te kunnen aanbieden, vond ik legitiem op zich. Bovendien zag ik het als een hefboom om te komen tot rationalisatie. Daarom vond ik capaciteitsplanning een goed idee.

Mevrouw Vanderpoorten vroeg of we ramingen hadden gemaakt over de financiële consequenties. Aangezien de bedoelde masteropleidingen pas starten in het academiejaar 2007-2008, en het effect van het bijkomende jaar maar echt zal spelen in het daaropvolgende jaar, biedt het huidige, 'bevroren' financieringssysteem niet echt houvast. Vanaf 2007 treedt immers een nieuw financieringsmodel in werking.

Over dit nieuwe model kan ik nog geen uitspraken doen, al zullen de kosten van de studieuverlening in dit nieuwe financieringsmodel hoogstwaarschijnlijk op de een of andere manier verrekend worden. Ik gebruik hier bewust het werkwoord 'verrekenen' omdat ik aan gerechtvaardigde eisen tot studieuverlening inderdaad niet automatisch ook een toename van de globale werkingsuitkeringen wens te koppelen. Ook de instellingen hebben in deze dus een grote financiële verantwoordelijkheid.

Ten behoeve van de Inspectie van Financiën zijn er inderdaad ramingen gemaakt van de finan-

ciële effecten van deze studieuverlening op de instellingen en op de Vlaamse overheid, althans voor zover zij wenst te volgen, wat ik niet als een automatisme beschouw. Deze ramingen vallen uiteen in drie delen. Voor de studiefinanciering is naar schatting 400.000 euro extra nodig. De toelage voor de studentenvoorzieningen zou met een kleine 300.000 euro moeten stijgen. Voor de instellingen zelf kan de studieuverlening een meerkost van 5,5 tot 10 miljoen euro inhouden, afhankelijk van het uitgewerkte alternatief. De eerste twee effecten lijken me in hoofdte van de overheid niet te voorkomen. Er zijn nu eenmaal sociale toelagen en studiefinanciering. Het derde deel is in eerste instantie een raming van de kosten voor de instellingen. Dat betekent dat de overheid niet automatisch met extra geld over de brug zal komen.

Deze ramingen moeten uiteraard met de nodige omzichtigheid worden bekeken aangezien een aantal parameters op dit ogenblik niet bekend zijn. Dat heeft te maken met het nieuwe bekostigingsmodel dat nog onbekend is en met de toekomstige evolutie van de studentenpopulatie. De cijfers van de meerkosten voor de instellingen zelf moeten worden gerelativeerd. De verbreding van de bacheloropleidingen, die wordt aangehaald als een van de redenen om de verlenging van de studieuverlening van de masteropleiding te rechtvaardigen, kan namelijk de kostprijs van de bacheloropleidingen drukken doordat er minder opleidingsonderdelen moeten worden aangeboden. Bovendien kan de inzet van gepromoveerde onderzoekers in het onderwijs normaliter ook betaald worden via andere financieringsbronnen.

Ten aanzien van de instellingen wil ik duidelijk stellen dat ik niet automatisch volg met bijkomende middelen, zelfs niet als we een meer precieze raming zouden hebben van de kosten. Bij de bespreking van het nieuwe financieringsmodel zal ik de verlenging van deze masteropleidingen niet vanzelfsprekend, laat staan automatisch, als een argument beschouwen.

Ten slotte vroeg mevrouw Vanderpoorten of er met de goedkeuring van dit decreet wordt voortgelopen op de hervorming van de lerarenopleiding. De principes die werden uitgetekend voor de structuur en de omvang van de masteropleidingen, hebben inderdaad een effect op de structuur van de lerarenopleiding. Opleidingen die in

Vandenbroucke

een model van 120 studiepunten stappen, worden verplicht om een 90-plus-30-model aan te nemen. Hierbij telt de vakinhoudelijke vorming voor 90 studiepunten en de specifieke componenten van de lerarenopleiding voor 30 studiepunten.

Deze laatste kunnen de vorm aannemen van een afstudeerrichting maar zijn specifiek gericht op een van de volgende finaliteiten: de onderzoeksgerichte finaliteit, voorbereidend op een doctoraats-traject, de lerarenopleiding, waarbij 30 studiepunten van de lerarenopleiding worden ingebouwd in de initiële master, de finaliteit naar andere beroepen dan leraar en ten slotte een doorgedreven vakinhoudelijke specialisatie. De finaliteit van de lerarenopleiding binnen de master van 120 studiepunten wordt uiteraard ingeschreven in het voorontwerp van lerarendecreet.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mijnheer de minister, ik begrijp dat de lat erg hoog ligt. Dat biedt een zekere waarborg dat de kosten niet de pan uit zullen swingen. Ik heb echter niet begrepen of er nog andere aanvragen zijn voor studieuurverlengingen. Er werd in ieder geval gepleit, bijvoorbeeld binnen Letteren en Wijsbegeerte. Ook daar is de bachelor verbreed, wat het risico inhoudt dat er in de toekomst gepleit zal worden voor 120 studiepunten. Of men dat zal krijgen, is een andere vraag. Enige oplettendheid op dat vlak is dan ook geboden. Het zou jammer zijn indien men 5,5 tot bijna 6 jaar zou moeten studeren om leraar te worden in de laatste jaren van het secundair onderwijs. We moeten ons afvragen of we dan op termijn nog academisch gevormde leraren zullen hebben in het secundair onderwijs. Dit aspect zal zeker nog aan bod komen bij de bespreking van de lerarenopleiding.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, misschien is het een domme vraag, maar als u verwijst naar de verplichting voor instellingen om een gezamenlijk capaciteitsplan voor te leggen, hebt u het dan over één gezamenlijk capaciteitsplan voor alle wetenschappen – wiskunde, fysica, biologie en chemie – of wordt elk van die wetenschappen apart bekeken?

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik vind deze oefening heel belangrijk. Zij zal bepalen of er in de toekomst een gelijkaardige vraag zal komen vanuit andere departementen en faculteiten. Ik ben het er volledig mee eens dat de lat vrij hoog wordt gelegd. We mogen niet naïef zijn. Indien de lat voor de drie vermelde criteria – personeel, internationale uitstraling en onderzoek – hoog wordt gelegd, zullen een aantal instellingen a priori problemen krijgen, en misschien niet ten onrechte.

De minister had het over de situatie ‘indien een instelling wil omvormen’. Mag ik daaruit opmaken dat een vierjarige opleiding naast een vijfjarige kan blijven bestaan? Ik hoop dat ik me vergis.

De maatregel gaat nu reeds van start. Men kan zeggen dat het effect van de tweejarige master merkbaar zal zijn in 2007-2008, los van het financieringssysteem. Als ik evenwel de timing hoor voor de beoordeling van de capaciteitsdossiers en voor de ultieme beslissing van de regering, dan moet ik besluiten dat we intussen een jaar verder zijn. Een instelling die vandaag kiest voor een tweejarige master, zit nog met een bachelorprogramma waarbij ze niet zo makkelijk de overgang van het ene naar het andere kan realiseren indien ze een samenwerkingsakkoord wil sluiten. De aansluiting tussen Antwerpen en Gent is bijvoorbeeld niet evident. Zo ontstaat er misschien een dilemma bij de beslissing over mogelijke samenwerkingsovereenkomsten.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Als ik het antwoord goed begrepen heb, is het mogelijk dat een instelling blijft kiezen voor een vierjarige opleiding. Het kan toch niet dat binnen eenzelfde instelling een vierjarige en een vijfjarige opleiding naast elkaar blijven bestaan.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Op dat vlak moeten we ons huiswerk wellicht nog eens goed nakijken. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat in een instelling twee soorten opleidingen blijven

Vandenbroucke

bestaan. We moeten de criteria verder verfijnen. Het moet inderdaad bijzonder duidelijk zijn dat een omvormingsdossier kan worden aanvaard of niet. Een gemengde oplossing binnen één instelling lijkt me in strijd met de procedure. De logica van de procedure houdt in dat een instelling de wens uitdrukt om haar master op 120 punten te brengen, niet dat ze behalve een master van 60 punten, ook een master van 120 punten zou hebben.

Als de omvorming wordt geweigerd, kunnen we in de huidige fase echter alleen zeggen dat we het inrichten van een masteropleiding van 60 punten niet hebben verboden. Ik geef me er rekenschap van dat dit een complicatie is. Over al deze consequenties moet worden nagedacht.

Mijn antwoord was misschien niet zo duidelijk, maar ik neem aan dat mevrouw Vanderpoorten dat wel heeft gelezen in de nota die we bekend hebben gemaakt. Eigenlijk willen we een procedure op punt stellen waarbij we ook voor de verdere toekomst een kanaal, een timing en voorwaarden scheppen die zullen gelden voor iedereen. Daarbij hoeft het niet uitgesloten te zijn om ook eens in de omgekeerde richting te redeneren en ons af te vragen of 120 punten gerechtvaardigd zijn. Ik heb eerlijk gezegd niet het voornemen om op korte termijn een initiatief terzake te nemen, maar als er een procedure is die bepaalt in welk geval men 120 punten krijgt, dan zal er wellicht wel eens iemand zijn die zich afvraagt of de bestaande 120 punten op basis van de procedure, wel gerechtvaardigd zijn. Ik heb dit niet actief op de agenda gezet omdat de zaak zo al complex genoeg is.

Er werd ook gevraagd hoe het zit met de vraag naar studieduurverlenging binnen andere faculteiten, zoals Letteren en Wijsbegeerte. Ik heb daarover vandaag geen formele vraag, maar ik weet dat er druk wordt uitgeoefend in die richting. Met het op punt stellen van een specifieke procedure lokken we deze vraag nog wat meer uit, maar maken we ook heel duidelijk dat de lat hoog ligt. Ik denk trouwens dat de lat hoog moet liggen. Het realiseren van een master wetenschappen en bio-wetenschappen in twee jaar, conform aan strenge voorwaarden die misschien hier en daar wat rationalisatie inhouden, is volgens mij een goede zaak. Als we kijken naar de ons omringende landen,

kunnen we daar blijkbaar moeilijk aan ontsnappen. Ik heb niet hetzelfde gevoel bij Letteren en Wijsbegeerte of Algemene Economie, al wil ik niet vertrekken van een a priori. We moeten een duidelijke procedure vastleggen en die in de toekomst systematisch te volgen.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Misschien zie ik risico's die er niet zijn. Het is wel merkwaardig dat we in ons hoger onderwijs in dezelfde wetenschappen twee soorten masters laten bestaan, namelijk één van één jaar en één van twee jaar. Een master is een kwaliteitslabel. Het is niet goed om twee titels naast elkaar te laten bestaan met hetzelfde label. We hebben dat in het verleden laten gebeuren, met alle negatieve gevolgen van dien. Bestaat het risico niet dat de associaties in het hoger onderwijs kiezen voor twee soorten masters? Bij de totstandkoming van het Bolognadecreet hebben we er net over gewaakt dat er geen twee masters naast elkaar werden ontwikkeld. Die vraag leefde toen bij de universiteiten, omdat de ene richting meer wetenschappelijk was dan de andere.

De voorzitter: Ik stel voor dat we die discussie nog eens uitgebreider voeren.

De heer Gilbert Van Baelen: Het antwoord van de minister is erg onduidelijk op dat punt. Ik kan me voorstellen dat we in een overgangperiode een uitdovend systeem hanteren. We mogen echter niet opnieuw een vierjarige en een vijfjarige opleiding naast elkaar toestaan, zoals bij de ingenieurs en de kinesisten. Misschien is dat vandaag nog niet uitgeklaard.

Ik kan me voorstellen dat een universiteit of instelling op basis van de capaciteitstoets niet voldoet aan de criteria om een tweejarige master aan te bieden en dat de studenten die aan die opleiding begonnen zijn, eindigen met een vierjarige master. Tegelijkertijd moet men aan de instelling echter het signaal geven dat ze een samenwerkingsakkoord moet aangaan, zo niet zal de eenjarige masteropleiding worden stopgezet. Dat klinkt hard, maar anders zitten we weer met een dubbel systeem. Ik zou niet graag willen dat er twee opleidingen Fysica of Biomedische Wetenschappen ontstaan. Dat moeten we uitklaren tegen het moment dat de resultaten van de capaciteitstoets

Van Baelen

en de beslissing van de regering duidelijk zijn, dus binnen dit en een jaar.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik ben het daarmee eens. Mijn antwoord past binnen de huidige procedure. Het voorbeeld van de kine is gekend en het is een slecht voorbeeld. Ik stel voor dat we hierop terugkomen als we een en ander kunnen preciseren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de te nemen maatregelen om het aantal studenten scheepswerktuigkunde aan de Hogere Zeevaartschool terug op peil te brengen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Penris tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de te nemen maatregelen om het aantal studenten scheepswerktuigkunde aan de Hogere Zeevaartschool terug op peil te brengen.

De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, het zal u als minister van Werk plezier doen dat de Vlaamse zeevaartsector opnieuw in de lift zit. Ook al varen we nog niet onder Vlaamse vlag maar onder Belgische, het gaat goed met onze zeevaartsector.

Vanaf november 2003 zagen we de eerste tekenen van heropleving. Later, zeker dit jaar, zagen we steeds meer schepen die opnieuw werden ingevlagd. In 2004 ging er, aldus de Redersvereniging in haar jongste jaarverslag, amper een week voorbij of nieuwe schepen werden in het register ingeschreven. Dat zijn schepen van allerlei aard, van de traditionele container- en bulkschepen tot meer gesofisticeerde scheepstypes die vandaag in de vaart zijn. Er werden LNG-schepen in de vaart genomen, die hervergassen op zee en dubbelwan-

dige tankers, de grootste ter wereld. Dat bracht de totale tonnage van onze vloot in 2004 op 6 miljoen dead weight tons waarmee wij groter werden dan traditionele zeevaartnaties zoals Nederland, Frankrijk, Zweden, Portugal of Spanje. Deze trend werd in de eerste helft van dit jaar voortgezet. Uiteraard hebben deze schepen tijdens hun vaart de blijvende assistentie van scheepswerktuigkundigen nodig. Daarover hebben we het hier.

Deze evolutie had positieve gevolgen op de werkgelegenheid. Eind 2004 werden op de eigen vlagschepen 1.050 arbeidsplaatsen continu ingevuld, wat, rekening houdend met de vigerende regeling inzake vakantie- en compensatiedagen, kan worden gelijkgesteld met 1.785 full time equivalenten. De verdeling tussen officieren en matrozen is ongeveer 50/50.

Op onze vlagschepen worden alle EU-residenten ingeschreven in de zogenaamde Pool der Zeelieden en onderworpen aan de eigen loon- en arbeidsvoorwaarden. De Pool der Zeelieden is een soort arbeidsreserve die we ook in het systeem van de havenarbeiders kennen en waaruit de werkgever kan putten bij tekorten. De pool kent een stijgend succes, deels door een uitbreiding van de EU, maar deels ook door het succes van de sector bij onze jongeren. Dat resulteert in een verhoogd aantal afgestudeerden aan de Hogere Zeevaartschool. In het academiejaar 2003-2004 is het aantal studenten in de Hogere Zeevaartschool jaar gestegen met 5,9 percent ten opzichte van het vorige jaar. In de afdeling Dek was er een stijging van 8,6 percent.

De afdeling Machine, dat zijn de scheepswerktuigkundigen, daalde echter met 5 percent. Er blijft dan ook een ernstig tekort aan scheepswerktuigkundigen. De Redersvereniging neemt zich voor om samen met de Hogere Zeevaartschool een zeer gerichte campagne op touw te zetten die zich vooral toespitst op werktuigkundigen. De Hogere Zeevaartschool gaf daartoe zelf de aanzet door het onderbrengen van de machineafdeling in de vernieuwde lokalen, wat volgens haar een zekere aantrekkingskracht zou moeten uitoefenen op de kandidaat-studenten. De redersvereniging is gestart met een actieve promotiecampagne om laatstejaarsstudenten uit het algemeen secundair en het technisch onderwijs naar de sector te lokken. Dat gebeurde via een internetcampagne en met campagnes op grote maritieme manifestaties

Penris

zoals Oostende voor Anker en de Tall Ships' Race in Antwerpen.

Ondanks deze campagnes oefent de opleiding Dek weinig aantrekkingskracht uit. Dezelfde tendens stellen we vast voor alle werktuigkundigen in de maritieme sector. Ook goederenbehandelaars melden regelmatig dat ze onvoldoende geschoold vakpersoneel kunnen vinden. De sector probeert daar iets aan te doen met de voornoemde campagnes. Hoe kan en wil de Vlaamse overheid sturend optreden?

De voorzitter: Minister Vandembroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandembroucke: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, de Belgische Redersvereniging is een privé-vereniging die in 2000 een grootscheepse promotiecampagne voerde voor de kandidatuur en de licentie in de nautische wetenschappen aan de Hogere Zeevaartschool. Het betreft hier een louter privé-initiatief waaraan de Vlaamse overheid niet deelneemt.

Om studenten aan te trekken, verzendt de Hogere Zeevaartschool elk jaar een informatiebrochure naar de secundaire scholen en naar de laatstejaarsstudenten van het secundair onderwijs. Het succes van deze campagnes blijkt duidelijk uit de evolutie van de studentenpopulatie in de afdeling Dek. In het academiejaar 2000-2001 waren er 204 studenten. Dat aantal is in 2003-2004 toegenomen tot 293 en in 2004-2005 tot 312 studenten. Tussen de academiejaren 2004-2005 en 2000-2001 was er een stijging van meer dan 50 procent. In 2004-2005 was er een stijging met 9,4 procent in vergelijking met het jaar voordien.

In de afdeling Scheepswerktuigkunde waren er in het academiejaar 2004-2005 73 studenten, tegen 68 in het jaar voordien. Het aantal afgestudeerden is evenwel onvoldoende om het aantal vacatures op de arbeidsmarkt op te vullen. De vzw Belgische Redersvereniging zal een campagne voeren om het aantal studenten in de opleiding Scheepswerktuigkunde te doen toenemen. De Hogere Zeevaartschool zal daartoe een speciale mailing verzenden naar de secundaire scholen.

De website www.areyouwaterproof.be werd speciaal gecreëerd om het beroep van scheepswerk-

tuigkundige te promoten. De Vlaamse Nautische Autoriteit van het Vlaams ministerie van Leefmilieu verstrekt elk jaar financiële middelen om samen met de reders, de baggeraars en de slepers de website te updaten en zo promotie te voeren voor het beroep van scheepswerktuigkundige.

De Hogere Zeevaartschool gebruikt kredieten van de dienst met afzonderlijk beheer om samen met de Belgische Redersvereniging promotie te voeren voor de werving van studenten voor de opleiding Scheepswerktuigkunde. Het krediet voor de dienst met afzonderlijk beheer wordt jaarlijks aan de Hogere Zeevaartschool toegekend door het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De Vlaamse Regering verleent jaarlijks financiële middelen om studenten in de opleiding Scheepswerktuigkunde aan te trekken. De concrete uitvoering van de promotiecampagnes behoort tot de autonomie van de instelling, en daar komt de overheid niet in tussen.

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Als ik u goed heb begrepen, ondersteunt niet alleen het departement Onderwijs, maar ook het departement LIN (Leefmilieu en Infrastructuur) de campagnes die worden opgezet vanuit de privé-sector.

Minister Frank Vandembroucke: Wij staan daar positief tegenover. Bij sommige acties geven we ook een tegemoetkoming. Er zijn natuurlijk ook campagnes die door particulieren worden gefinancierd en waarin we geen tegemoetkoming doen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Van Baelen tot de heer Frank Vandembroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de bekrachtiging van de reglementen voor de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO)

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Baelen tot de heer Vandembroucke, vice-minister-president van de

Voorzitter

Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de bekrachtiging van de reglementen voor de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO).

De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mevrouw de voorzitter, bij de oprichting van de NVAO hebben we die organisatie een aantal taken gegeven, zoals het uitvoeren van de toets nieuwe opleiding en de accreditatie van de opleidingen. We hebben de NVAO de ruimte gegeven om zelf een aantal reglementen uit te werken, waarvan een deel zou worden bekrachtigd door het parlement en een ander deel door de regering, via een besluit.

Ondertussen zijn er een aantal omvormingsdossiers ingediend bij de NVAO. De meest opvallende is de opleiding Bouwkunde van de XIOS Hogeschool. De Erkenningscommissie heeft daar positief op gereageerd, maar één Vlaamse universiteit ging daarmee niet akkoord.

Dat dossier berust bij de NVAO, maar eerst moeten de voornoemde elementen nog worden geregeld.

Mijnheer de minister, heeft het bestuur van de NVAO deze documenten reeds goedgekeurd en aan u overgemaakt? Zo ja, wanneer? Heeft de Vlaamse Regering de stukken die ze overeenkomstig het verdrag en het decreet moet bekrachtigen, reeds bekrachtigd? Is de tekst van het bekrachtigingsdecreet voor het reglement reeds ingediend bij het parlement? Dat reglement bevat een aantal beginselen van behoorlijk bestuur inzake accreditatie en toetsing van nieuwe opleidingen. Wanneer zou dat reglement kunnen worden bekrachtigd in het Vlaams Parlement?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, het bestuur van de NVAO heeft op zijn zitting van 14 februari 2005 onder meer de volgende stukken goedgekeurd: het accreditatiekader voor de bestaande opleidingen hoger onderwijs, het toetsingskader voor de nieuwe opleidingen, een ontwerp van reglement tot bepaling van methodologische regels voor de

uitvoering van de toets nieuwe opleidingen en een ontwerp van reglement tot bepaling van bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en de toets nieuwe opleidingen. Deze documenten werden me eind februari per brief overgemaakt.

De Vlaamse Regering zal het voorontwerp van decreet en het ontwerp van besluit bespreken tijdens haar vergadering van 1 juli. De precieze timing van de indiening in dit parlement hangt af van het tempo waarmee de voorgeschreven adviezen bij de u bekende instanties kunnen worden ingewonnen. Daar de zomervakantie met rasse schreden nadert, neem ik aan dat het ontwerp van decreet kort na het reces aan het Vlaams Parlement zal worden overgemaakt. Dat zou u voldoende tijd moeten geven voor een normale parlementaire behandeling. Er is immers voorzien in een overgangsregeling, waarbij het reglement inzake de bestuursbeginselen tot één jaar na de formele oprichting van de NVAO uitwerking kan hebben zonder decretale bekrachtiging. Daar de NVAO officieel op 1 februari van dit jaar in werking is getreden, moet het reglement uiterlijk eind januari van volgend jaar decretaal bekrachtigd zijn.

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb begrepen dat de beide documenten op 1 juli zullen worden behandeld door de regering, en dat die timing dus nog kan worden gevolgd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Werner Marginet tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de uitbreiding van groepen die in aanmerking komen voor studiebeurzen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Marginet tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vor-

Voorzitter

ming, over de uitbreiding van groepen die in aanmerking komen voor studiebeurzen.

De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, naar aanleiding van enkele Europese arresten zullen vier extra groepen buitenlandse studenten vanaf volgend jaar aanspraak kunnen maken op een Vlaamse studiebeurs. Dat is ook in andere landen het geval, onder meer in Nederland en het Verenigd Koninkrijk. De nieuwe groepen zijn slachtoffers van mensenhandel en EU-studenten die al vijf jaar onafgebroken in België verblijven.

Voorts wordt een nieuwe invulling gegeven aan de definitie van 'hier werken'. Er is met name een uitbreiding naar zelfstandigen. Bovendien is de tijdsduur vastgelegd op twaalf maanden over de voorbije twee jaar. Volgens de minister zou het voor volgend jaar gaan om 'slechts' 330 extra studiebeurzen voor in het totaal 500.000 euro, die uit de voorziene enveloppe kunnen worden bijgepast.

Mijnheer de minister, welke definitie gebruikt u om te bepalen of iemand slachtoffer van mensenhandel is? Hoe zult u voorkomen dat in de toekomst de manier waarop iemand illegaal het land is binnengeraakt, zal bepalen of hij al of niet in aanmerking komt voor een studiebeurs?

Is het volgens u niet zinvoller te vragen of de betrokkene al 5 jaar onafgebroken in Vlaanderen woont in plaats van in België, aangezien studiebeurzen een Vlaamse bevoegdheid zijn, net als alle onderwijsgerelateerde materies, in het bijzonder de kennis van de onderwijstaal? Bent u van oordeel dat de periode van twaalf maanden binnen twee jaar volstaat, of lijkt dit u toch wat te minimalistisch? Waarop baseert u de schatting dat het om 330 extra beurzen zou gaan? Wat zult u doen als blijkt dat het aantal veel hoger ligt en dat de bestaande enveloppe niet zal volstaan? Uit welke fondsen wilt u dan bijpassen?

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de federale wetge-

ving definieert wie slachtoffer van mensenhandel is. Ik neem aan dat die definitie vastligt.

Als ik me niet vergis, staat er in de bijzondere financieringswet van 1989 een heel expliciete bepaling over buitenlandse studenten. Er is voorzien in een soort van trekkingsrecht op basis waarvan de verschillende gemeenschappen bijkomende middelen kunnen verwerven voor de buitenlandse studenten. Dekt dat trekkingsrecht de kosten van de instellingen waar de studenten zijn ingeschreven? Is er enig verband met de eventuele studiefinanciering van studenten uit het buitenland?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de minister, collega's, ik ga eerst in op de aanvullende vraag van mevrouw Berx. Het wordt wat improviseren, want ze lijkt me vanmiddag aan een heuse test van parate kennis te willen onderwerpen. Ik geloof dat de federale financiering voor buitenlandse studenten gewoon terechtkomt bij de gemeenschappen, en niet bij de instellingen. Ik zeg dit echter onder voorbehoud. Dit zou best zo snel mogelijk nagevraagd worden bij mijn kabinet.

Ik kom tot de vragen van de heer Marginet. Overeenkomstig het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 april 2004, zullen slachtoffers van mensenhandel pas voldoen aan de nationaliteitsvoorwaarden om in aanmerking te komen voor een studiefinanciering, indien zij een attest hebben van een gespecialiseerde onthaaldienst waarin wordt bevestigd dat betrokkene bij hen verblijft en een aankomstverklaring heeft of een machtiging tot verblijf van meer dan drie maanden, voor een beperkte of onbeperkte duur.

Het afleveren van dat attest gebeurt conform de rondzendbrief van 1 juli 1994 betreffende de afgifte van verblijfs- en arbeidsvergunningen aan vreemdelingen en slachtoffers van mensenhandel. Deze rondzendbrief bepaalt dat slachtoffers van mensenhandel moeten worden begeleid door gespecialiseerde onthaaldiensten zoals Payoke-Saralek, Le Mouvement du Nid of Espace-P.

Bijkomend wordt de volgende procedure gevolgd. Aan de personen die het milieu waarin zij door mensenhandel zijn terechtgekomen, hebben ver-

Vandenbroucke

laten en die zich richten tot een gespecialiseerde onthaaldienst, wordt een bevel afgeleverd om het grondgebied binnen de 45 dagen te verlaten. Een attest van deze onthaaldiensten is verplicht.

Een aankomstverklaring wordt afgeleverd indien deze personen binnen deze termijn van 45 dagen tegen hun uitbouter een verklaring of klacht indienen bij een politiedienst of bij het parket. Indien een klacht of verklaring wordt ingediend onmiddellijk na het verlaten van het milieu, dan wordt eveneens een aankomstverklaring afgeleverd, op voorwaarde dat de begeleiding door een erkende organisatie wordt geaccepteerd en gewenst.

Op het ogenblik dat ze in het bezit zijn van een aankomstverklaring, krijgen deze personen een voorlopige arbeidsvergunning en voldoen ze volgens artikel 6 van het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 betreffende de studiefinanciering en studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs aan de nationaliteitsvoorwaarden om in aanmerking te komen voor een studiefinanciering. Indien het parket meedeelt dat de klacht of verklaring niet zonder gevolg werd geklasseerd, zal een machtiging tot verblijf van meer dan drie maanden worden afgeleverd.

De betrokken persoon kan ook een aanvraag indienen tot verkrijging van een machtiging tot verblijf voor onbepaalde duur als de persoon tegen wie hij of zij klacht heeft ingediend voor de rechtbank wordt gedagvaard. De machtiging tot verblijf voor onbepaalde duur kan worden toegekend als blijkt dat de verklaring of klacht van de betrokken persoon bij die procedure van betekenisvol belang is. Gelet op deze zware procedure is het aantal personen dat in aanmerking komt als slachtoffer van mensenhandel erg klein.

Studenten komen in aanmerking voor een studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap indien ze een geaccrediteerde of erkende opleiding volgen die georganiseerd wordt door een ambtshalve geregistreerde instelling, zoals bepaald in artikel 7 van het Structuurdecreet. Dat betreft alle universiteiten en hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap, zowel in het Vlaams als in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het criterium op basis waarvan iemand in aanmerking komt voor studie-

financiering is derhalve de opleiding en de instelling waaraan de opleiding wordt gevolgd en niet de woonplaats van de student.

De onderwijsinstellingen geven de betrokken student de toelating om aan hun instelling te studeren, eventueel mits kennis van de onderwijstaal. Voor de behandeling van de studiefinanciering is het een onmogelijke opdracht de kennis van de onderwijstaal als criterium te hanteren.

Naar analogie met richtlijn 2004/38/EG, waarin artikel 16, paragraaf 1 bepaalt dat iedere burger van de EU die gedurende een ononderbroken periode van vijf jaar legaal op het grondgebied van het gastland heeft verbleven, daar een duurzaam verblijfsrecht heeft, wordt voor EU-onderdanen die geen economische band hebben met België, als integratievoorwaarde toegevoegd een verblijf in België gedurende een ononderbroken periode van vijf jaar onmiddellijk voorafgaand aan 31 december van het betrokken academiejaar.

Het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 introduceert de voorwaarde dat kinderen van EU-onderdanen of EU-onderdanen die in België werken of gewerkt hebben, gedurende een periode van twee jaar minstens twaalf maanden minimaal 32 uur per maand in België moeten hebben gewerkt. Dat staat in tegenstelling met het decreet van 30 april 2004, waar het loutere feit van te werken onder een arbeidsovereenkomst, al voldoende was om te voldoen aan de nationaliteitsvoorwaarden en geen nadere omschrijving gegeven werd van wat onder werken wordt verstaan.

Er worden bijkomende eisen gesteld omwille van de introductie – onder druk van Europese wetgeving en rechtspraak – van de categorie van de economisch actieve EU-onderdanen, en niet alleen meer de kinderen van economisch actieve EU-onderdanen, en omwille van de uitbreiding met de categorie van zelfstandigen. De voorgestelde regeling is identiek aan die in andere ons omringende landen. De vereiste van 32 uur werken per maand blijkt meer dan voldoende, aangezien het voor de categorie van werkende en studerende EU-onderdanen uiteraard nog mogelijk moet zijn om te studeren. Om de complexe wetgeving niet nog meer te belasten, werd dit criterium ook overgenomen voor de ouders van EU-onderdanen.

Vandenbroucke

Deze vereiste is bovendien een continue voorwaarde. Dat betekent dat de student jaarlijks zal moeten aantonen dat hij er nog aan voldoet. Bovendien zal hij ook steeds aan de andere pedagogische en financiële voorwaarden moeten voldoen alvorens in aanmerking te komen voor een studiefinanciering.

De berekening van het aantal extra studiefinancieringen gebeurde op basis van het aantal EU-onderdanen die ingeschreven zijn aan de ambts-halve geregistreerde instellingen. In het hoger onderwijs bedraagt het aantal EU-studenten die de Belgische nationaliteit niet hebben, iets meer dan twee percent van het totaal aantal studenten. In de theoretische veronderstelling dat tien percent van deze EU-studenten op basis van de Europese wetgeving en rechtspraak in aanmerking kunnen komen voor een studiefinanciering, zal het aantal beursstudenten slechts in beperkte mate toenemen. Op basis van deze theoretische veronderstelling zou het aandeel beursstudenten in het hoger onderwijs stijgen van 23,8 percent van het totaal aantal studenten naar 24 percent. Bij het huidige aantal 36.186 rechthebbenden zouden slechts 300 nieuwe studenten recht krijgen op een studiefinanciering. Rekening houdend met een gemiddelde studiefinanciering van 1600 euro, komt dit neer op een meerkost van 480.000 euro.

Deze berekening mag worden gezien als een maximale inschatting die moet voorkomen dat we voor onaangename verrassingen komen te staan. Het uiteindelijke aantal extra studiefinancieringen zal vermoedelijk lager liggen, aangezien een aantal van deze EU-onderdanen reeds vervat zullen zijn in de groep van kinderen van EU-onderdanen die in België werken of gewerkt hebben, of van personen met een permanente verblijfsvergunning.

Zoals reeds gezegd, zijn we de mening toegedaan dat dit een maximale inschatting is. Als er echter meer aanvragen voor een studiefinanciering worden ingediend, moeten de toelagegerechtigden hoe dan ook worden uitbetaald. Een stijging van het aantal aanvragen kan zich ook ingevolge andere situaties voordoen, bijvoorbeeld door een stijging van de werkloosheid. Via de begrotingsbesprekingen zal vervolgens moeten worden nagegaan op welke manier middelen beschikbaar worden gesteld.

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mijnheer de minister, ik dank u voor het duidelijke antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Monica Van Kerrebroeck tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het studeren met een functiebeperking aan een hogeschool of universiteit

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Kerrebroeck tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het studeren met een functiebeperking aan een hogeschool of universiteit.

Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de minister, de participatie aan het hoger onderwijs gaat in stijgende lijn, wat we alleen maar kunnen toejuichen. Toch blijft studeren met een handicap meer dan actueel. Het opnemen van het punt rond de functiebeperking in de engagementsverklaring rond diversiteit is een mijlpaal. We hopen dat zoveel mogelijk instellingen voor hoger onderwijs zich daarbij aansluiten.

Er zijn heel wat studenten met een al dan niet zichtbare handicap. Ze hebben een functiebeperking die een remming kan betekenen om optimaal te studeren en efficiënt te participeren. De situatie van de handicap kan verschillen naargelang de oplossing die voor de functiebeperking wordt gevonden. Door een aanpassing van de infrastructuur kan een en ander worden opgelost, maar voor andere handicaps liggen de oplossingen minder voor de hand.

In uw beleidsnota staat dat u een zorgcontinuüm wilt installeren. Dit vertrekt vanuit de school, in nauwe samenwerking met het welzijnsveld en het CLB. De infrastructuur wordt als een belangrijk element gezien, maar wordt soms achteruitge-

Van Kerrebroeck

schoven ten voordele van personeelsbeleid en werkingsstrategie. Investeren in gebouwen en materiaal is geen eindpunt, maar toch heeft het een belangrijk effect op de motivatie van studenten en docenten.

Mijnheer de minister, in uw beleidsnota is sprake van het opbouwen van een zorgcontinuüm. Welke concrete initiatieven werden daartoe reeds genomen? In bepaalde hogescholen, zoals de Arteveldehogeschool, wordt reeds gewerkt met leertrajectbegeleiding. Welke initiatieven nemen de instellingen voor hoger onderwijs om de aangehaalde handicapsituaties weg te nemen? Welke investeringen doen de universiteiten en de hogescholen op het vlak van infrastructuur? Is het uw intentie om in het toekomstige financieringsdecreet ook rekening te houden met de studenten met een functiebeperking?

De voorzitter: Minister Vandembroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandembroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, er werd gevraagd welke concrete initiatieven er worden genomen bij het uitbouwen van een zorgcontinuüm.

Een eerste realisatie op dat vlak is de uitbouw van het Vlaams Expertisecentrum voor Handicap en Hoger Onderwijs (VEHHO). Dat expertisecentrum krijgt momenteel vorm op projectmatige basis, binnen een samenwerkingsverband tussen de KULeuven, de VUB en de Hogeschool West-Vlaanderen. Via het VEHHO stellen die drie instellingen hun jarenlange ervaring ter beschikking van alle Vlaamse hogescholen en universiteiten. Zo wordt, onder meer via vorming en netwerking en binnenkort ook via een website, ondersteuning geboden aan de instellingen voor hoger onderwijs. Ook de zorgcoördinatoren die binnen de instellingen instaan voor de ondersteuning van de studenten met functiebeperkingen, kunnen een beroep doen op dit expertisecentrum.

Een tweede realisatie is de publicatie van de gids 'Verder studeren met een functiebeperking' die werd voorgesteld op 22 december 2004. Uit onderzoek bleek dat veel studenten met functiebeperkingen zich te laat aanmelden of niet altijd terecht komen bij de juiste diensten in de hoge-

scholen of universiteiten. De gids wil hierop een antwoord bieden. De gids bundelt de gegevens van de aanspreekpunten voor studenten met een functiebeperking binnen de verschillende instellingen. Toekomstige studenten met een functiebeperking, hun ouders, hun begeleiders, CLB-medewerkers en dies meer kunnen via dit aanspreekpunt in dialoog treden met de instelling voor hoger onderwijs. De aanspreekpunten worden ook ondersteund vanuit het VEHHO. De gids wordt verspreid via CLB's, scholen voor buitengewoon onderwijs, de studie- en informatiedagen (SID-IN's) en studentenvoorzieningen in de instellingen voor hoger onderwijs. Bovendien wordt de gids ook digitaal ter beschikking gesteld via tal van voorzieningen in de gehandicapensector.

Zowel in het Flexibiliseringsdecreet als in het decreet op de rechtspositieregeling werden bovendien artikelen opgenomen die de hogescholen en universiteiten in staat stellen om maatregelen te treffen die de materiële en immateriële toegankelijkheid verhogen. Artikel II punt 6 van het decreet op de rechtspositieregeling stelt bijvoorbeeld dat besturen maatregelen kunnen nemen: 'om de toegankelijkheid van het hoger onderwijs' – in materiële en immateriële zin – 'te waarborgen ten aanzien van studenten met een handicap of chronische ziekte en studenten uit objectief af te bakenen bevolkingsgroepen, waarvan de deelname aan het hoger onderwijs beduidend lager is dan deze van andere bevolkingsgroepen. Besturen beschikken daarbij over de mogelijkheid om maatregelen van corrigerende ongelijkheid te nemen of te handhaven, voor zover deze maatregelen van tijdelijke aard zijn en verdwijnen wanneer het in het eerste lid vooropgestelde doel is bereikt en geen onnodige beperking van andermans rechten inhouden'.

Zowat alle instellingen voor hoger onderwijs hebben momenteel leertrajectbegeleiders of studietrajectbegeleiders aangesteld of zijn van plan dit te doen. Dit is een dienst die aan alle studenten wordt aangeboden en niet alleen aan studenten met functiebeperkingen. Specifiek voor studenten met een functiebeperking hebben alle instellingen voor hoger onderwijs een aanspreekpunt geïnstalleerd, waartoe de studenten zich kunnen richten met hun vragen. De meeste hogescholen en universiteiten hebben in het examenreglement bepaald dat voor studenten met functiebeperkin-

Vandenbroucke

gen bepaalde schikkingen kunnen worden getroffen.

De praktijk leert dat een aantal instellingen de voorbije jaren bijzondere inspanningen hebben geleverd voor studenten met functiebeperkingen. Zo zijn er meerdere hogescholen en universiteiten die in uitdrukkelijke wisselwerking met de studentenvoorzieningen een netwerk aan het uitbouwen zijn. Ik denk daarbij aan de katholieke hogescholen van de Kempen, van Leuven en van Mechelen, aan de Karel de Grote-Hogeschool, aan de EHSAL-Europese Hogeschool Brussel en aan de Hogeschool voor Wetenschap & Kunst. Een aantal hogescholen en universiteiten hebben zich in een instellingsoverschrijdende samenwerking geëngageerd. Een aantal instellingen hebben ook fors geïnvesteerd in materiële toegankelijkheid. Tegelijk moet worden gezegd dat veel instellingen nog voornamelijk een ad-hocbeleid voeren, dat drijft op het enthousiasme en de goodwill van personen.

Ik heb de ondubbelzinnige intentie om in het toekomstige financieringsdecreet ook rekening te houden met deze groep studenten. Ik ben inderdaad van plan om de inspanningen die instellingen doen voor diversiteit en evenredige participatie, in rekening te brengen bij het ontwikkelen van het nieuwe financieringssysteem in 2007. Hoe dit precies zal gebeuren, zullen we samen met de instellingen bekijken. Het gaat hier om een maatschappelijk belangrijke thematiek. De democratisering van het hoger onderwijs heeft enorme resultaten geboekt, maar de drempel naar het hoger onderwijs blijft voor bepaalde groepen te hoog. Voor studenten met functiebeperkingen bestaan die drempels in een gebrek aan faciliteiten op het vlak van materiële toegang tot gebouwen, maar ook en vooral op het vlak van omkadering bij het leerproces. Ik denk hierbij onder meer aan dovertolken, braillevvertalingen, aangepast leermateriaal en een aangepaste examenregeling.

Nochtans zijn er geen redenen om aan te nemen dat personen met functiebeperkingen minder getalenteerd zouden zijn dan anderen of minder capaciteiten zouden hebben om met succes hoger onderwijs te doorlopen. De samenleving mag hun capaciteiten niet onbenut laten. Ze heeft baat bij een goed en hoog opgeleide bevolking. Mede daarom is evenredige participatie in het onderwijs

zo belangrijk. Daarom ook is het cruciaal dat we inspanningen doen om alle studenten en potentiële studenten die uit de boot dreigen te vallen, om redenen extern aan hun capaciteiten en talenten, beter op te vangen en te begeleiden en zodoende hun slaagkansen in het hoger onderwijs verhogen.

Gezien het maatschappelijke belang vind ik het streven naar evenredige participatie een primaire taak voor de instellingen en een cruciaal element van interne kwaliteitszorg. Het flexibiliseringdecreet geeft instellingen voor hoger onderwijs al meer ruimte om hun onderwijs te organiseren en te structureren in functie van de specifieke context en van de noden en behoeften van specifieke doelgroepen. Ik wil instellingen ertoe aanzetten om die mogelijkheden ook maximaal te gebruiken.

Ik wil in dat verband vooral het belang van structurele veranderingen onderstrepen. We moeten afstappen van een ad-hocbeleid op basis van specifieke gevallen en een diversiteitsbeleid ontwikkelen dat beter is ingebed. In een aantal instellingen voor hoger onderwijs zijn daartoe al fundamentele aanzetten gegeven. Ik moedig deze instellingen aan verder te gaan op de ingeslagen weg. Ik wil ook andere instellingen aansporen de thematiek van de evenredige participatie op te nemen. Ik wil dit stimuleren via de financiering.

De voorzitter: Mevrouw Van Kerrebroeck heeft het woord.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de minister, ik heb vooral uw laatste zin goed onthouden. Ik denk en hoop dat de instellingen voor hoger onderwijs uw antwoord met aandacht zullen lezen. Ik hoop alleszins dat de globale aanpak die u voorstaat, leidt tot initiatieven inzake financiering.

Ik wil verder aandringen op nog betere informatie. Vooral secundaire scholen zijn nog onvoldoende bekend met de mogelijkheden. De campagne moet worden versterkt. Misschien moet ze ook via de media worden gevoerd. Ik dank u alleszins voor uw uitgebreid antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.02 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP : Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN : Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

